

РЕАЛІЗАЦІЯ ДАЛЬТОН-ПЛАНУ В СИСТЕМІ ДУХОВНО- МОРАЛЬНОГО І НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ НА ОСНОВІ ТРАДИЦІЙ І ЦІННОСТЕЙ ВІТЧИЗНЯНОЇ І СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

Цілі і завдання духовно-морального виховання сьогодні визначаються загальною потребою у відновленні і укріпленні національних традицій, цінностей, ідеалів; в згуртуванні всього народу на благо Батьківщини, Вітчизни, людини; в духовно-моральному оздоровленні всіх верств населення. Одним з важливих компонентів технології національно-патріотичного виховання є Дальтон-план, який був використаний ще в 30-х роках ХХ ст. в школах України. Він дає можливість підвищити ефективність нової технології формування патріотичних рис здобувачів освіти, а саме:

- може використовуватися в закладах загальної середньої освіти за умови, що їх програми будуть відображати реальне життя, а методи національно-патріотичного виховання відповідати принципам психології підлітка;
- найбільш яскраві особливості Дальтон-плану: виразність навчальних завдань, свобода (воля) здобувачів освіти у виборі часу і коштів виховання;
- в Дальтон-плані яскраво проявляється співпраця здобувачів освіти, їх позитивна емоційність від участі в житті класу, школи, суспільства;
- кожен учень повинен опанувати відповідними методами і оцінювати власні успіхи, незважаючи на фактори, які допомагають їм, або, навпаки, перешкоджають;
- через інтерес (мотивацію) здобувачів освіти програмного матеріалу, самостійної його опрацювання, привчання до доброзичливого ставлення один до одного в Дальтон-плані можна успішно вирішити питання свідомої дисципліни здобувачів освіти.

Технологія формування національно-патріотичних рис учня з використанням Дальтон-плану дає можливість на основі об'єктивних відносин між вихованням і навчанням вирішувати основні протиріччя національно-патріотичного виховання, враховуючи провідну роль тих, хто вчить, і активну, свідому, творчу тих, хто здобуває освіту.

В процесі реалізації механізму технології формування патріотичних рис і якостей особистості варто звернути особливу увагу на відбір методів навчально-виховної діяльності, які стимулюють процес засвоєння патріотичних знань, вироблення волі в їх практичній діяльності. У практиці роботи вчителів нашої школи знайшов і виправдав себе бінарний підхід, який включає:

1) методи організації навчально-пізнавальної діяльності (технологія навчання) методи формування свідомості особистості (технологія виховання);

2) методи навчально-пізнавальної діяльності (технологія навчання) методи організації діяльності здобувачів освіти і формування досвіду поведінки (технологія виховання);

3) методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності методи стимулювання діяльності та поведінки здобувачів освіти.

У даній роботі представлений досвід роботи Кіндратівської спеціалізованої школи I-III ступенів з поглибленим вивченням інформатики та програмування по реалізації проекту створення системи духовно-морального та національно-патріотичного виховання на основі Дальтон-плану.

Мета проекту: формування комплексної системи духовно-морального та національно-патріотичного виховання підростаючого покоління на основі традицій і цінностей вітчизняної та світової культури.

Для реалізації Дальтон-плану були задіяні різні форми роботи. Для дитячої аудиторії перевага віддавалася інтерактивним формам, емоційно-смісловому зануренню, створенню ситуації проживання, зануренню в культурне середовище. Для педагогів - майстер-класи, де способи і методи демонструвалися безпосередньо в роботі із здобувачами освіти і традиційні майстер-класи із залученням сучасного ТСО - в семінарах використовуються презентації, відеоматеріали, тощо. Для святкових заходів одна з головних умов - участь і включення сім'ї. Це стосується і свят Новий рік, Колодій в мікрорайоні школи, і більш камерних заходів (бал для здобувачів освіти початкової школи, бал старшокласників). Автор проекту (учитель мистецтва) активно використовує доступні медіаресурси – сайт <http://vosпитstel.ucoz.ua/>, який, за версією видавництва «Шкільний світ», став переможцем серед сайтів освітньої тематики в номінації «кращий сайт учителів мистецтва».

Навчальний план закладу освіти передбачає кілька змістових ліній, спрямованих на реалізацію цілей і завдань Дальтон-плану. Так, духовно-моральне виховання реалізується через навчальні предмети в початковій школі: «Навколишній світ», «Введення в народознавство», «Літературне читання». У середній школі - через предмети «Література», «Історія», «Географія», предметну область «Мистецтво». У старшій школі, де реалізовано профільне навчання, особливий акцент на духовно-моральне виховання зроблено в класах інформаційно-технологічного профілю через години національно-регіонального та шкільного компонентів. Національно-патріотичне виховання реалізується через предметну область «Суспільствознавство», яке особливо яскраво представлено на III ступені навчання предметами «Історія», «Суспільствознавство» «Фізичне виховання», ОБЖ, «Захист Вітчизни».

Особливе значення у виховній системі надається позашкільній освіті на базі закладу, яка має спортивно-оздоровчу, художньо-естетичну, туристсько-краєзнавчу, соціально-педагогічну, декоративно-прикладну, природничо-наукову спрямованість. Так як крім організації змістовного дозвілля перед

системою позашкільної освіти стоять завдання розвитку дитини, реалізації творчого, інтелектуального потенціалу здобувачів освіти, налагодження продуктивної, позитивно забарвленої комунікації, значимість якої важко переоцінити. Позашкільна освіта закладу освіти становить 11 гуртків, секцій та студій, які об'єднують 182 учня, що складає 98% від загального числа здобувачів освіти. Через позашкільну освіту реалізуються всі принципи, заявлені в даному проекті.

У плані методичної роботи закладу освіти передбачені засідання методоб'єднань педагогів-предметників, класних керівників, педагогів позашкільної освіти з наступною тематикою: «Загальноосвітній урок як ресурс виховної системи», «Традиційна українська культура», «Декоративно-прикладне мистецтво українського народу», «Методика планування виховної роботи в класі». Для забезпечення інноваційної діяльності, що виникає в процесі реалізації проекту, організований цикл з 5 семінарів і майстер-класів за участю соціальних партнерів закладу освіти. Дані семінари та майстер-класи сприяли виникненню ще однієї змістовної складової виховної роботи - етнокультурної. Важливо відзначити, що етнокультурна складова виховної системи передбачає не тільки вивчення вітчизняної культури, а й цілеспрямоване формування культурного простору. Крім майстер-класів і семінарів, це блоки класних годин за національними традиціями і, найголовніше, нові загальношкільні масові заходи, потужно і яскраво вписалися в план традиційних заходів закладу освіти. Заходи, в яких брало участь 100% здобувачів освіти закладу освіти, - це Ярмарок напередодні Свята Покрову, Різдвяні вечірки, Різдвяний бал, Дні слов'янської писемності і культури, Колодій.

При реалізації проекту найважливішим напрямком діяльності є робота з батьками. Використовуються як традиційні форми роботи: батьківські збори та конференції, психолого-педагогічна освіта батьків через індивідуальні і тематичні консультації, відкриті уроки та позакласні заходи, робота батьківських рад класів та закладу освіти, так і нові: конкурс «моя сім'я», який став традиційним очікуваним заходом, рольові та ділові ігри, дискусії, тренінги, зустрічі з фахівцями. Ось далеко не повний перелік форм взаємодії. Питання, які піднімаються на зустрічах з батьками: «Формування системи самоосвіти обдарованої дитини», «Збереження психологічного здоров'я обдарованої дитини», «Вплив сімейних відносин на інтелектуальну продуктивність дітей», «Дитяча агресивність», «Стилі сімейного виховання», «Як уберегти дитину від насилля », «Як допомогти дитині набути впевненості в собі?» та ін.

В ході реалізації проекту:

- створена комплексна Програма морально-духовного та національно-патріотичного виховання в закладі освіти на основі Дальтон-плану;

- виданий «Збірник морально-духовного та національно-патріотичного виховання в сучасному закладі освіти» для заступників директорів з виховної роботи, класних керівників та педагогів позашкільної освіти;

- проведений семінар «Формування єдиного виховного простору закладу освіти на основі традицій і цінностей вітчизняної і світової культури»;
- педагоги закладу беруть активну участь в педагогічних читаннях, науково-практичних конференціях різного рівня за темою проекту;
- розроблені і проведені заходи по проекту за участю батьків здобувачів освіти, жителів села, соціальних партнерів та ці заходи висвітлені в ЗМІ і в шкільній пресі;
- розширилося коло соціальних партнерів закладу освіти;
- залучені до реалізації проекту і стали повноправними учасниками всі учасники виховного процесу: здобувачі освіти, педагоги, батьківська громадськість, жителі села і соціальні партнери.
- оновлена з урахуванням поставленої мети і включена в план заходів система діяльності шкільного музею, яка сприяє становленню активної патріотичної громадянської позиції підростаючих поколінь, вихованню на високих моральних ідеалах і прикладах, в душі любові до України;
- забезпечено відродження історичних свят в сучасному контексті: сформовані нові традиції закладу освіти, засновані на вітчизняних культурних цінностях;
- сформована комплексна система національно-патріотичного виховання на основі плану Дальтона.

Важливим результатом є апробація форм і методів взаємодії з соціальними партнерами про спільну реалізацію соціально значимого проекту. Всі ці результати поступово складаються в підсумковий - формування єдиного виховного простору, який виховує культурне середовище в закладі освіти і в навколишньому соціокультурному середовищі.

Література:

Журавльова А. В., Давидова Н. Н. Розробка інтегративної моделі створення умов для формування соціально-успішної індивідуальності в умовах загальноосвітньої школи. // Інноваційні проекти і програми в освіті.- 2012.- № 3, С.51-55.

Ігумен Георгій (Шестун), Захарченко М. В. Цивілізаційний підхід до розробки концепції предмета «Православна культура» // Освіта і наука.- 2010.- № 10, с.108-118.

Парамонова А. Е. Організація роботи з батьками з морального виховання молодших підлітків у рамках курсу «Основи православної культури» // Освіта і наука.- 2011.- № 2, с.114.

Фоменко С. Л. Структура і зміст освітньої програми школи в умовах реалізації компетентнісної моделі освіти // Освіта і наука. - 2010.- № 11, с.3-12.